

PELLO ZUBIRIA

Jacques Poirier eta heparinak: botiken kontrol eza auzitan

Ez da jakin zer erabaki duen Parisko Prud'Hommes auzitegiak –Espainian lan magistratura litzateke– Jacques Poirier albaitari eta ikertzaileak Sanofi-Aventis farmazeutikari sartutako salaketarekin. Urtarrilean izan zen auzia. Kanporaketaren azpitik osagai biologikoz egindako botiken segurtasuna edo segurtasun eza ageri da.

EZ DIRA ALARMISMOTIK BIZI BAINA herritarrak erne jarri nahi dituzte: frantsesez *lanceur d'alerte* deitzen diete, euskara guk baino trebeago manciatzen dutenek esango digute alertagile, alertalari, ernerazle edo nola deitu behar diegun.

Lanceur d'alerte ospetsu bat Gilles-Eric Seralini da, frantziarrak ohartarazi dituen genetrikoki aldatutako landareen arriskuez. Iazko maiatzean aipatu genuen NET HURBILen eta berrikitan zabaldu da Frantzia transgenikoak saltzen dituzten enpresei auzia irabazi diela, hauek ito nahi baitzuten zientzialaria kontakaitutzat utziz komunikabideetan.

Urtarrilean beste erne jarrarazle bat pasatu zen auzitegietatik. Jacques Poirierrek Sanofi-Aventis konpainia salatua zuen 2003an kanporatu zuelako, eta Parisko Boulogne Billancourteko *proud'hommes* epaileek ikusi behar zuten auzia. Epairik ez dugu jakin oraindaino.

Poirier babesteko mobilizatu dira medikuntza eta farmazien industrian kontrol demokratikoa eta gardena sustatzen duten taldeak, hala nola Sciences Citoyennes fundazioa, Réseau Environnement Santé (Ingurumena Osasuna Sarea) eta *Pharmacritique* bloga sustatzen duen Elena Pasca. Azken honek bildu ditu afezaz publikatu diren agiri funtsezkoak, zeinetatik irakurlea berehala

ohartzen baita enplegu gatazka arrunt batetik askoz haratago doala.

Lovenox eta Clexane antikoagulantek zer diren esplikatutako behar da ezer ulertzekotan. Heparina mota bat dira, enoxaparinak, hiltegiatara eramandako zerrien hesteetatik eskuratzen direnak: zerri akabatu baten hesteek Lovenox edo Clexane dosi baterako adina heparina ematen dute. Gauza da munduan urtero kontsumitzen diren 450 milioi dosiak eskuratzeko adina urde ez dagoela.

1996an Poirier doktorea orduan Aventis Pharma zen konpainian lehengaien segurtasun biologikoaren arduraduna zen. Gaur ahaztua dirudien behi zoroen krisia beroenean zegoen eta Poirierrek ziur egon nahi zuen bere enpresak saltzen zuen heparina soilik zerrien hesteekin eginga zegoela, ez zeukala behi edo zekorren hestetik; gaur egun oraindik behikien barrunbeek kontrol zorrotzak dituzte, Creutzfeldt-Jakob gaixotasun neurologiko beldurgarria sortzen omen duen prioia elikagaie-tara iritsi ez dadin.

Kezka are handiagoa zen jakinik gero eta gehiago Txinako lehengaiak usatzen zela Lovenox et Clexane egiteko. Albiste itsusiak zabaldua zeuden Txinako heparina ekoizteko zeuden kontrolez, debekatutako behikien aztarnak agertzen ziren

Argazki txikia *Wall Street Journal*ek plazaratu zuen: Txinako hiltegi batean langilea ari da ustez zerrienak diren heste eta barrunbeak manipulatzeko, gai horiekin egiten baitira mundu aberatsean tronbosiak saihesteko usatzen diren heparinetako batzuk, enoxaparinak. Irudi handiak biltzen du Pariseko *Liberation* egunkariak urtarrilean Jacques Poirierren kasuaz plazaratu zuen kronika, bere argazki eta guzti. Marexal eta immunologoak den Poirierrek kontrol sistema zorrotza ezarri nahi zuen enoxaparinak egiteko erabiltzen diren zerri heste eta biriketan, ziur ekiditeko barrunbe horien kutsaduraren ondorioz gaixoren batek gero entzefalopatia espongiformea edo Creutzfeldt-Jakob eritasun beldurgarria harrapatzea. Enpresak, aldiz, nahiago zuen Txinako hornitzaileak ez hainbeste estutzea eta hauek bidalitako gaiei ondoren bestelako test bat egitea, Poirierrena bezain fidagarria ez dena.

zerrien hesteen artean, higie-neurriak sarri harrigarriki txarrak ziren, eta beste.

Poirierrek INRA erakundeko ikerlariekin sortu zuen test bat, IDR (ImmunoDiffusion Radiale, frantsesez) lehengaiak soilik zerriak zirela bermatzeko. Baina segurtasun arduradun honen harridurarako, Aventis Pharma hasi zen luzapen-tan, urtea baino gehiago testa mar-tzan jartzeko, beste urte eta erdi Espainiako usinan ezartzeko...

Laster ulertuko zuen zergatia: enpresa hasi zitzaizen iragartzen bezeroei lortu zuela bestelako sistema on bat, segurtatzeko enoxaparin horiek egiteko hesteetan egon zitekeen edozein prioie desegina zela. Ezberdintasuna laburbilduz: Poirierrek botikak sortzeko zerrien hesteak besterik ez usatzea nahi zuen, prioirik sartu ez zedin inondik, eta enpresa lehengai kutsatuagoak onartzeko prest zegoen, kutsadura elimi-natzeko kapable zela agudiatuz.

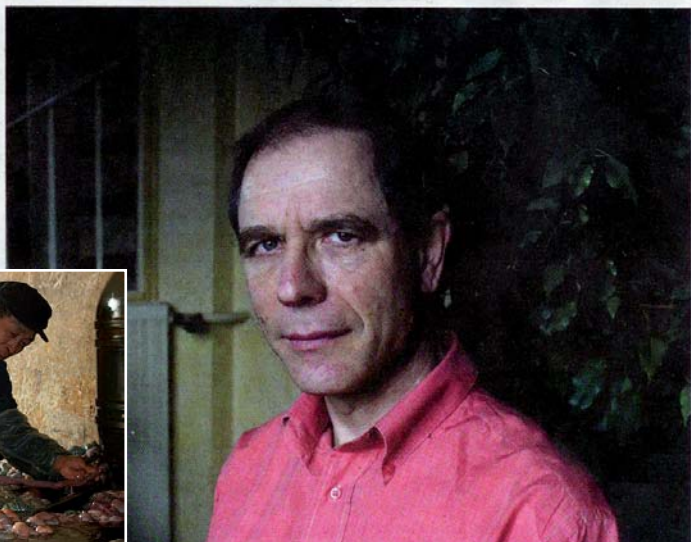
Erosi ezinak babestu

2003an kaleratu egin zuten Jacques Poirot Aventis Pharmatik. Lan gatazka batengatik izan zela defenditu du beti enpresak, eta mezua ondo pasaraztea lortu du komunikabide askotan bezala gaiaz interesatu diren politikarien artean.

Sciences Citoyennes, Réseau

SANTÉ Jacques Poirier, licencié par Sanofi-Aventis, avait pointé le risque de s'approvisionner en héparine en provenance de Chine.

À la veille de son audience, ce matin, devant les prud'hommes de Boulogne-Billancourt, Jacques Poirier se dit «*serein bien que meurtri*», huit ans après son licenciement par Sanofi-Aventis. Mais quand il égrène son «*calvaire*» au sein du groupe pharmaceutique français, sa voix tremble. S'il entend être «*dédommagé*»

Environnement Santé eta beste batzuen ustez, ordea, gizartea arriskuez ohartarazi duen *lanceur d'alerte* baten kontrako mendekua da.

Urte gutxi behar izan dira Jacques Poirierrek arrazoi zuela nabarmen geratzeko. Ez da gertatu prioigatik, orain artean. Urdeen hesteei behien heste, birika eta bestelako barrunbeak nahasteak, prioia dela eta, Creutzfeldt-Jakob eritasun kasuak agertuko diren beldur dira heparinen kontrol ahulaz kexu direnak, baina eritasun horretan prioiz kutsa eta gaitza azaldu artean denbora asko pasa liteke.

Aldiz, arazoa sortu du zerrien hesteak faltsutzeko erabili den estalkiak. Urde, behi, ardi eta ahuntzen barrunbeak nahastu eta homogenei-

zatzeko, Txinako laborategi askotan kondroitina sulfatatua usatu dute, eta hori izan da 2007-2008an Amerikako Estatu Batuetan 80 pertsona hil dituen eta 800 gehiagori erreazio alergikoak eragin dizkiena.

Eskandalo handi samarra sortu zuen AEBetan honek guztiak, Txinaren heparina sortzen duten hiltegi eta laborategietako lan baldintzez eta zikinkeriez kronika gordinak eta zenbait argazki nazka eragile plaza-ratu zituzten egunkariek, hala nola *Wall Street Journal*ek.

Ondorio onik ekarri zuten salaketa publikook... iparramerikarrentzako. Poirierren defentsan mintzatu den Didier Leveieux-ek espliatu duenez, "Aventis Pharmak Britainian duen usinak fabrikazio lerro berezia

dauka Estatu Batuetara esportatzen duen enoxaparina ekoizteko, eta betetzen du AEBetako administrazioak jarritako araua, alegia fabrikaziorako usatutako heste guztiek pasa behar dutela... IDR kontrola". Hain zuzen Poirierrek eta INRAk sortua.

Jacques Poirierrek arrazoi zuen, beraz. Baina kale gorrian dago. Berak 2008an Parisko prokuradorea-aren aurrean aurkeztutako salaketak saskira jaurti dituzte. Bitartean, gaur Frantziaren egiten diren heparinak bi motatakoak dira, bata amerikarrentzako, hobeto kontrolatua eta zerrikiz egina, eta frantsesentzako bestea, kontrol gutxiagokoa. Espainol izatera kondenatutakook kontsumitu beharreko heparina bietatik zein den asmatzea ez dirudi zaila.

Gaur Sanofi Aventis den konpainiak zigorrik errukigabeena erabiliz zentzatu nahi ditu produkzio eta salmenta kateetan informazio berezia dutenak. Orduan, nork babestuko ditu osasun publikoaren arriskuak salatzen dituztenak? Sciences Citoyennes fundazioak eta beste batzuek *lanceur d'alerte* direlakoak defenditzen dituzte, horretan dihardutenentzako estatus juridiko berezia aldarrikatzen dute, Estatuak bermatu behar dituelako adierazpen askatasuna eta kontsumitzaileen babesa.

Beste frontea da herritarren ize-nean botikak kontrolatzen dituzten adituek enpresekin dauzkaten interesak salatzea. Heparinen kasuan, *Pharmacritique*k plazaratu du Frantziako botikaren kontrola daraman erakundeko presidente Phillippe Lechatek ezkutatu egin duela aurretik Lovenoxi buruzko ikerketak egin —eta kobratu— zituela. Bitan, antza. ■

ZINKUNEGI OPTIKA

Garantia.

Egunez egun zure konfiantza geureganatzen dugu, produktu berriak eta zerbitzu berriak etengabe bilatuz.

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com · www.zinkunegioptika.com

